

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye tárgy: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Unióban a vízhiány és az aszály jelentette kihívás kezeléséről

COM(2007) 414 végleges

(2008/C 224/15)

2007. július 18-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Unióban a vízhiány és az aszály jelentette kihívás kezeléséről

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2008. április 29-én elfogadta véleményét. (Előadó: Stéphane BUFFETAUT).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. május 28–29-én tartott 445. plenáris ülésén (a május 29-i ülésnapon) 97 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A vízhiány és az aszály kérdését nyilvánvalóan nemcsak környezeti problémaként kell megközelíteni, hanem a fenntartható európai gazdasági növekedés lényeges elemeként, valamint stratégiai fontosságú problémaként is.

1.2 A víz az egyes személyek, családok számára létszükséglet, de ugyanakkor létfontosságú erőforrása számos gazdasági szektornak is, mindenekelőtt a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak, amelyek élő alapanyagokkal dolgoznak.

1.3 Az Európai Bizottság közleményének legfőbb érdeme, hogy hangsúlyozza a probléma jelentőségét, és meghatároz bizonyos számú iránymutatást egyfelől a vízhiány és az aszály jelenségei elleni küzdelem, másfelől az új helyzethez való alkalmazkodás számba vehető lehetőségeinek vonatkozásában.

1.4 A tudósok és az egyszerű polgárok által egyaránt tapasztalt klímaváltozás súlyosbíthatja a helyzetet, ezért helyénvaló volna mihamarabb megkezdeni az Európai Bizottság által felvázolt intézkedések bevezetését.

1.5 Kétségtelen, hogy nem minden tagállamban egyforma a helyzet, és hogy Európa déli és északi, illetve keleti és nyugati részének helyzete különböző. Mindazonáltal minden tagállam érintett, és a nyári szárazság periódusai az északi államokban is megfigyelhetők.

1.6 Ebből kifolyólag a különböző helyzetekből adódó eltérések nem képezhetnek akadályt egy összehangolt európai politika elfogadása, illetve a tagállamok konkrét szituációihoz igazított gyakorlati intézkedések meghozatala előtt, mivel nem létezik egy, a teljes Európai Unióra alkalmazható megoldás.

1.7 Az EGSZB ezért az e közlemény megfontolásai alapján elfogadott fellépések erőteljes és rendszeres nyomon követését kéri.

1.8 Ami a víz árát illeti, az EGSZB hangsúlyozza, hogy az árszabási politikák hatástalannak bizonyulhatnak, ha a vételezett víz jelentős részét nem is mérik, és nem is regisztrálják. Ezért

azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy ösztönözze a tagállamokat a vízfelhasználási módok hatókörének definiálására.

1.9 Az EGSZB a vízgyűjtő területekre vonatkozó vízgazdálkodási terveket tartalmazó európai internetes oldal létrehozását javasolja, ahol a helyi önkormányzatok követendő példákat találhatnának saját terveik kidolgozásához és tájékoztatásuk javításához.

1.10 A vízgazdálkodáshoz kapcsolódó pénzeszközök elosztásának kérdésében az EGSZB azt javasolja, hogy a Regionális Főigazgatóság az odaítélt támogatások arányát a *racionalis vízfelhasználási és a vízkészletek megőrzésével* kapcsolatos kritériumok szerint modulálhassa annak érdekében, hogy gyakorlataik megváltoztatására ösztönözze a nem felelősen viselkedő helyi önkormányzatokat, anélkül, hogy büntetné az e téren már erőfeszítéseket tévő régiókat.

1.11 Az aszály kockázatának megfelelőbb kezelése érdekében az EGSZB azt kéri, hogy az EU az európai polgári védelmi mechanizmus keretében támogassa az erdőtüz-megelőzés, illetve az erdőtüzek elleni küzdelem eszközeinek interoperabilitását.

1.12 A vízellátási infrastruktúrák kérdésével kapcsolatban az EGSZB a földalatti tárolás, illetve a talajvízbe való vízvisszajuttatás lehetőségének megvizsgálását javasolja. Úgy véli, hogy nem kellene eleve kizárni az egy tagállamon belüli vízátterelés valamennyi lehetőségét, de keretbe kellene foglalni őket, hogy el lehessen kerülni a vízkészletekhez való pazarló hozzáállást, amely készleteket a folyamatos takarékoság jegyében kell kezelni, az ellenőrzés és a felhasználás legfejlettebb technológiáinak alkalmazásával⁽¹⁾.

1.13 A víz racionalis felhasználásának előmozdítása érdekében az EGSZB fejlett fogyasztásmérési technikák és megfelelő számlázási módszerek alkalmazását szorgalmazza. Hangsúlyozza továbbá a bevált gyakorlatok fontosságát a mezőgazdasági területen, valamint szorgalmazza – azokban a régiókban, amelyekben hasznosnak bizonyul – a fásítás, a sövényültetés, valamint a fenntartható lecsapolási és öntözési módszerek előmozdítását a vidékfejlesztési politika alapján történő

(¹) A nyilvános meghallgatás és a 2008. április 3-án, Murcia tanulmányban tett tanulmányi látogatás hozzásegített annak felismeréséhez, hogy ezek az erőforrás ésszerű és átgondolt használatával kapcsolatos technikák már hozzáférhetőek a piacon. Másrészt a növénykultúrák és főként a faültetés lehetővé teszik az elsvatagosodás elleni küzdelem.

támogatással. A víz hatékony használata a mezőgazdaságban fokozatosan fejlődik, de továbbra is javítandó olyan eszközök segítségével, mint a modernizáció, illetve a locsolás és az öntözés gazdaságos használata. Ennek értelmében ki kell emelnünk a kutatás és az új mezőgazdasági technológiák elmélyítésének és fejlesztésének szükségességét. Felhívja a figyelmet az egyéni vízmegtakarítási, újrahasznosítási és víztisztító rendszerek előnyeire, különösen az elszigetelt lakóhelyek esetében.

1.14 Ami az ismeretek és az adatgyűjtési módszerek jobbá tételét illeti, az EGSZB szorgalmazza egy internetes honlap létrehozását, ahol az IPPC globális modelljeiből nyert klimatikus paraméterek letölthetők volnának, és a helyi és regionális szereplők rendelkezésére állnának.

2. Az európai bizottsági közlemény tartalma

2.1 A vízhiány problémája és az aszályos időszakok mind gyakoribb előfordulása Európában immár nemcsak néhány, a fenti jelenségeknek hagyományosan kitett régióban mutatkozik meg, hanem a kontinens egészén. A súlyos vízproblémák által érintett vízgyűjtő területek aránya az Európai Unióban a mai 19 %-ról 2070-re 39 %-ra emelkedhet. Különösen hátrányosan érinti ez majd Dél-Európát, valamint Közép- és Kelet-Európát.

2.2 Az aszály sújtotta régiók, illetve népesség száma harminc év alatt 20 %-kal emelkedett. Az emberi veszteségeken felül az aszályos időszakokért súlyos gazdasági árat is kell fizetni. A 2003-as aszály legalább 8,7 milliárd euró veszteséget jelentett az európai gazdaság számára. A vízfelhasználás világszintű vizsgálata egymástól nagyon különböző helyzeteket mutat. Egy amerikai átlagosan naponta 600 liter vizet használ, egy európai 250–300 litert, egy jordániai 40-et, míg egy afrikai 30-at. A fenyegető vízhiány miatt mindenkinek szokásai megváltoztatására kell törekednie, de ott kell cselekednünk, ahol erőfeszítéseinkkel a legnagyobb hatást érhetjük el. A legnagyobb fogyasztó a mezőgazdaság (a vételezett víz 71 %-a), ezt követi az ipar (20 %), végül az otthoni felhasználás (9 %) ⁽²⁾.

2.3 Az Európai Bizottság a 2006. júniusi Környezetvédelmi Tanács felkérésére előterjesztette az európai szinten alkalmazandó stratégiai opciókra vonatkozó javaslatait:

- a víz valós árának megszabása,
- a víz, illetve a vízhez kapcsolódó pénzeszközök hatékonyabb elosztása,
- a racionális vízfelhasználás finanszírozása,
- aszálykockázat-kezelési tervek kidolgozása,
- az uniós szolidaritási alapok és az európai polgári védelmi mechanizmus optimalizálása,
- a víztakarékos eljárásokat lehetővé tevő technológiák és gyakorlatok támogatása,

⁽²⁾ Forrás: *Atlas pour un monde durable* (A fenntartható világ atlasza), Michel Barnier. Edition Acropole.

– tájékoztatási rendszer létrehozása a vízhiányról és az aszályról Európában,

– a kutatás-fejlesztési perspektívák kidolgozása.

2.4 Az Európai Bizottság így kívánja kialakítani egy olyan, a racionális vízhasználatot előmozdító hatékony stratégia alapjait, amely egy irányba mutat a klímaváltozás elleni küzdelem céljával és az európai gazdaság dinamizálására irányuló szándékával.

2.5 Az Európai Tanács ⁽³⁾ hangsúlyozta, hogy a vízhiány és az aszály kérdésével külön témaként kell foglalkozni nemcsak európai, hanem nemzetközi szinten is, és hangsúlyozta a vízről szóló keretirányelv maradéktalan végrehajtásának szükségességét.

2.6 A Tanács felkérte az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon a közlemény végrehajtását, és hogy 2012-ig vizsgálja felül és bővítse ki az EU érintett területekre vonatkozó stratégiáját.

2.7 Az EGSZB nem kíván további diagnózist felállítani, és ezáltal ismétlésekbe bocsátkozni, hanem inkább kommentálja és kiegészíti a felvetett megoldási lehetőségeket, valamint konkrét javaslatokat tesz, és ösztönző erőként működik.

2.8 A vízhiány és az aszály témája az EU-ban több politikával is átfedéseket mutat. Ez az esetektől függően például az Európai Bizottság Mezőgazdasági, a Környezetvédelmi, illetve Regionális Főigazgatóságainak illetékességét eredményezheti, mivel a kérdés valójában a mezőgazdaságot, a vízpolitikát, a klímaváltozást, a válságkezelést és az európai polgári védelem megszervezése egyaránt érinti. Kívánatos lenne, hogy az Európai Bizottság gondosan odafigyeljen arra, hogy a vízkérdéssel kapcsolatos aggodalmakat megfelelően és átfogóan számításba vegyék.

3. Általános észrevételek

Az EGSZB észrevételei a közlemény struktúráját követik.

3.1 A víz ára

3.1.1 Az Európai Bizottság gondolatmenete a vízről szóló keretirányelv (VKI) kereteibe illeszkedik. Az Európai Bizottság sajnálattal állapítja meg, hogy a gazdasági eszközöket nem használják ki eléggé, és hangsúlyozza, hogy az árképzési politikák hatástalannak bizonyulhatnak, ha a hatóságok a vízfelhasználás legnagyobb részét nem is mérik vagy regisztrálják.

3.1.2 Ráadásul számos tagállam túl szűk definíciót fogadott el a vízfelhasználási módok és kedvezményezettjeik tekintetében. A vízfelhasználás szűkebb – az ivóvíz-ellátási rendszerre, illetve a szennyvíztisztításra korlátozott – meghatározásának alkalmazásával, illetve az öntözés, a hajózás, a vízierőművek, az árvízvédelem stb. figyelmen kívül hagyásával egyes tagállamok túlságosan szűkre szabták a költségek teljes körű behajtásának (*full cost recovery*) hatókörét, megakadályozva a különböző vízhasználati módok hatékony árazását.

⁽³⁾ 2007. december 14-i brüsszeli Európai Tanács, Elnökségi Következtések 16616/07 REV1, 17. o.

3.1.3 Az EGSZB ezért azt javasolja, hogy az Európai Bizottság győzze meg a vízhasználat és a vízfelhasználók körét hasonlóan szűken definiáló tagállamokat, hogy vizsgálják felül koncepciójukat, például a vízfelhasználási módok egységes jegyzéke alapján, oly módon, hogy meg kelljen indokolniuk az ettől való eltéréseket. Hasznos lenne a vízfelhasználási módok hierarchiájához alkalmazható kritériumok meghatározása, ami szintén segítséget nyújthatna az intelligens árképzés kialakításához.

3.1.4 Az EGSZB szorgalmazza továbbá egy alkalmazott közgazdasági kutatási program elindítását, a különböző vízfelhasználási módok által generált pénzügyi folyamatok és társadalmi hasznossági folyamatok, valamint a vízfelhasználási körforgás modellezése érdekében egy-egy vízgyűjtő medence szintjén.

3.1.5 A víz megfelelő árazásáról folytatott vitákat valójában gazdasági elemzések fényében kell lefolytatni, melyek a különböző tevékenységi szektorokban, a fogyasztónál, a felhasználónál, illetve az adófizetőnél a vízhasználattal kapcsolatban megjelenő minden költségre és előnyre kiterjednek.

3.1.6 Az EGSZB figyelmezteti az Európai Bizottságot arra a tendenciára, hogy a vízfelhasználás hatókörének nem elég tág meghatározásából következően egyes tagállamok hajlamosak a vízi erőforrások megővésének költségeit – a mezőgazdasági és ipari felhasználók javára – a városi fogyasztókra terhelni. Amennyiben növekednek az árak a mezőgazdasági felhasználók számára, méltányos vízügyi díjszabásra kell törekedni.

3.1.7 Végezetül az EGSZB kiemeli, hogy a vízmegtakarítást ösztönző árképzési politikáknak kellően határozottnak kell lenniük ahhoz, hogy hatásukat ne gyengíthessék meg az általuk bevezetett rendszer bonyolultságából fakadó többletköltségek. Emlékeztet arra, hogy a megtakarítás elsődleges forrása a hálózatok jó karbantartásában és a vízszivárgás elleni küzdelemben rejlik, hiszen a szivárgás olykor a vízforrások elfogadhatatlan pazarlásához vezet. Végül megjegyzi, hogy a díjszabás nem jelenthet megoldást mindenre, valamint hogy a jogszabályok hasznosak lehetnek azokban a helyzetekben, amikor dönteni kell a víz különböző felhasználási módjai között.

3.1.8 Amikor a nem mezőgazdasági vízigény szezonális jellegű, ami gyakori eset az üdülőövezetekben, kívánatos volna kettős árképzést bevezetni. Ez az elem igazságosabb helyzetet teremtene a helyben lakó, illetve a nyaraló közönség között a rendszer fix költségeinek elosztása tekintetében.

3.2 A víz és a vízzel kapcsolatos pénzeszközök hatékonyabb elosztása

3.2.1 Az Európai Bizottság megállapítja, hogy bizonyos vízgyűjtő területek gazdasági hasznosítása kedvezőtlenül befolyásolja a vízkészletek állapotát, és hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kellene fordítani a vízproblémákkal, illetve vízhiánnyal küzdő vízgyűjtő területekre.

3.2.2 Az EGSZB javasolja egy vízgazdálkodási terveket tartalmazó európai honlap létrehozását az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és/vagy az Európai Bizottság felügyelete alatt, amelyen a vízgyűjtő területekre vonatkozó konkrét terveket tennének nyilvánosan hozzáférhetővé, elsősorban az érintett helyi önkormányzatok és illetékes hatóságok számára.

3.2.3 A helyi szereplők ezen a honlapon módszertani segítséget, célkitűzéseket, megoldási ötleteket, gazdasági számításokat találhatnak. Ezzel jelentős időt nyerhetnének a vízgazdálkodási tervek kidolgozásával kapcsolatban.

3.2.4 A mezőgazdaság vízforrásokra gyakorolt hatása jól ismert. Ösztönözni kell a hatékonyabb vízfelhasználást, főként a fenntartható öntözés és talajvíz-elvezetés előnyben részesítése révén (például csepegtetési öntözési eljárás). A KAP 2008-as állapotfelmérése alkalomként kell, hogy szolgáljon a felhasznált vízmennyiség problémájának nagyobb mértékű kezelésére a KAP eszközeivel. A segélyektől való teljes függetlenség szándéka mellett így a vízgazdálkodást növekvő mértékben támogatni lehetne a vidékfejlesztési programok keretében. A szárazság kockázatának kezelésére is speciális eszközöket kellene kialakítani a mezőgazdasági ágazatban.

3.2.5 Az Európai Bizottság általában véve a fellépési keretében nyújtott támogatások arányát a racionális vízfelhasználással és a vízkészletek megőrzésével kapcsolatos kritériumoknak megfelelően modulálhatná (például a minimális támogatási szinten belül 5–10 százalékkal), különösen a kohéziós alapok esetében. E kritériumnak a projektek tanulmányozási fázisában, illetve az építési beruházások esetében a pályázati szakaszban kifejezett feltételként kellene szerepelnie, és alkalmazásukat az uniós támogatás kedvezményezett hatóságának kezdeményezésére a projektek megvalósulása után illetve öt évvel később ellenőrizni kellene. A beruházáshoz nyújtott támogatáson felül adott kiegészítő támogatás a megállapított teljesítményt jutalmazná.

3.2.6 Az EGSZB szerint gazdasági szempontból és a fenntartható fejlődés szempontjából is az ivóvízellátáshoz, illetve a szennyvíztisztításhoz kapcsolódó projektek globális költségeinek kézben tartása jelenti a megfelelő megközelítést. Globális költségeken az infrastruktúrák hosszú távú működtetésére – fenntartásába – felújításába való beruházások és költségek aktuális nettó értéke értendő.

3.2.7 Helyénvaló volna tehát – különösen az Európai Bizottság részéről – az e tekintetben megfelelő kiválasztási kritériumokat és garanciákat nyújtó projektek támogatása a bevált gyakorlatok népszerűsítésére a víz ésszerű felhasználása és a vízkészletek megőrzése területén. Helyénvaló volna tehát – különösen az Európai Bizottság részéről – az e tekintetben megfelelő kiválasztási kritériumokat és garanciákat nyújtó projektek támogatása a bevált gyakorlatok népszerűsítésére a víztakarékosság területén.

3.2.8 A fenti koncepció teljes egészében megfelel az Európai Bizottság azon szándékának, hogy főként a vízmegtakarításra és a racionális vízfelhasználásra irányuló intézkedéseket részesíti előnyben. Törekedni kellene ennek a politikának az összehangolására a vízfelhasználással járó bioüzemanyagokkal kapcsolatos politikával.

3.3 Az aszálykockázat-kezelés javítása

3.3.1 Az Európai Bizottság bátorítani kívánja a bevált gyakorlatok cseréjét.

3.3.2 Az EGSZB szorgalmazza, hogy műholdas eszközök felhasználásával – a helyi meteorológiai elemzések kiegészítéseként – minden tavasszal készítsék el az aszály, a gyenge termés, valamint az erdőtüzek kockázatait feltüntető részletes térképet. Ennek keretében fel kellene használni a vízgyűjtő területekre vonatkozó térképek adatait is. Ezek az adatok a mezőgazdasági termelők vagy szövetségeik rendelkezésére állnának kockázataik kezelése során.

3.3.3 Az EGSZB úgy véli, hogy bár a válságkezelésről kívánatosabb átállni az aszálykockázatok kezelésére, az előbbi terén is még jelentős javulást lehetne elérni, amint azt a 2007 nyarán katasztrófális következményekkel járó görögországi erdőtüzek esetében kialakult helyzet is megmutatta. Az EU-nak meg kellene könnyítenie, és bátorítania kellene az erdőtüzek megelőzése, illetve az erdőtüzek elleni küzdelem eszközeinek interoperabilitását, a felszerelések szabványosítását, a dízel-fecskendők konténerizációját, valamint a közös tűzoltási gyakorlatokat. Mindez az európai polgári védelmi mechanizmus konkrét végrehajtásának részét képezné.

3.3.4 Természetesen megfontolandó az Európai Bizottság által felvetett lehetőség, hogy az EU Szolidaritási Alapját – módosítva és a helyzethez igazítva – is bevonhassák a súlyos aszályok következményei elleni küzdelembe. Célszerű lenne biztosításokat is létrehozni a száraz időszakok következményeinek enyhítésére a gazdálkodók részére, akik ezeknek az időszakoknak az elsődleges áldozatai.

3.4 Kiegészítő vízellátási infrastruktúrák

3.4.1 Az Európai Bizottság kollektív jellegű megoldásokat vesz fontolóra. Egyes esetekben – a vízfelhasználás hierarchiájának meghatározása alapján – egyéni kezdeményezéseket is tervbe lehetne venni.

3.4.2 Bárhogy legyen is, a közlemény felveti az egyik vízgyűjtőhelyről a másikra való vízátterelés, a gátépítés (illetve szigorúan szabályozott körülmények között mikrogáták építése), de a szennyvíz újrafelhasználása, illetve a sótalánítás lehetőségét is. Ami az újrafelhasználást illeti, a legfőbb problémát az újrahasznosítási ciklusok során felhalmozódó szennyező anyagok jelentik. Éppen ezért hasznos volna egy specifikus kutatási program elindítása vagy támogatása a többszöri ciklusokon keresztül történő felhalmozódásra vonatkozóan, a stabilizációs kritériumok megállapítása érdekében, melynek segítségével meghatározható, mikor érik el a koncentrációs szintek a rendszer öntisztítási kapacitásával összeegyeztethető határértékeket.

3.4.3 A sótalánítás ezzel szemben kétféle problémát vet fel: ezek egyrészt energetikai, másrészt környezetvédelmi jellegűek, a melléktermékek, illetve a sós koncentrátumot tartalmazó iszap miatt.

3.4.4 Fontolóra lehetne venni egy napenergiával történő sótalánítás kialakítására irányuló program bevezetését, nagyszámú mikrolétesítmény létrehozásával, amely révén Európa technológiai segítséget nyújthatna a szárazsággal küzdő fejlődő országoknak.

3.4.5 Általánosságban ösztönözni kellene a víztakarékosságot vagy a talajvíz megújulását lehetővé tevő technikákra irányuló kutatást és fejlesztést (például az útburkolatok felújítását a lakott területeken), valamint a biotechnológiákat, amelyek lehetővé tennék kisebb vízfogyasztású fajok kifejlesztését a mezőgazdasági kultúrák területén.

3.4.6 Végezetül tanulmányozni kellene a földalatti víztározók, illetve a talajvízbe történő vízvisszajuttatás lehetőségét is. E tekintetben ki kellene választani néhány kísérleti projektet, és meg kellene határozni az eltárolt vízre vonatkozó – egyszerű realista és a talajvíz védelméért is biztosító – normákat. A földfelszín alatti vizek kérdése egyaránt érinti az itteni vizek mennyi-

ségét és minőségét is, hiszen a talajvíz is áldozatul esik a szennyezésnek. Ebben a tekintetben kiemelt figyelmet kellene szentelni a különösen vízigenyes ipari tevékenységeknek, amelyek egyrészt „megcsapolják” a talajvizet, másrészt fennáll annak veszélye, hogy szennyeznek.

3.4.7 Az EGSZB egyébiránt arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg az interregionális vízátterelés lehetőségeit. A többletet, illetve a hiányt mutató vízgyűjtő területek közötti vízátterelés kívánatos művelet lehet európai szempontból is, például az önálló mezőgazdaság tekintetében, amennyiben a fogadó vízgyűjtő területen a vizet hatékonyan és takarékosan használják. Technikai, vámügyi, illetve jogszabályi intézkedésekkel el kellene kerülni, hogy „túllőjünk a célon”, vagyis hogy az arra „érdemes” tevékenységi ágazatnak nyújtott kollektív segítség növelje a vízfogyasztást a nem kiemelt ágazatokban.

3.4.8 Az EGSZB úgy véli, hogy össze kell hangolni a folyók lefolyásának szabályozására szolgáló lehetséges intézkedéseket a harmadik országok, illetve azon EU-s tagállamok között, amelyeket közös, az EU külső határán áthaladó folyó szel át.

3.5 Víztakarékos technológiák és gyakorlatok támogatása

3.5.1 Az Európai Bizottság szerint a víz takarékos használatát lehetővé tevő technológiák alkalmazását még mindig nagymértékben lehetne javítani. Az egyes hálózatokban jelentős méretekben jelentkező vízszivárgás, illetve vízpazarlás elleni küzdelem túlmenően a vízgazdálkodási gyakorlatok modernizálása is érdekes perspektívákat nyit.

3.5.2 Az Európai Bizottság által felvetett intézkedések (a vízfelhasználó eszközökre vonatkozó normák kidolgozása, az épületek vízfogyasztási teljesítményének értékelése, teljesítménymutatók, a gazdasági tevékenységek hozzáigazítása a csökkent víztartalékokhoz stb.) természetesen támogatandóak.

3.5.3 A „szürke víz” felhasználását szintén fontolóra kell venni, nem tévesztve szem elől, hogy ez beruházási szükségletekkel jár, nevezetesen a csatornarendszer megkettőzése miatt, illetve hogy elővigyázatossági intézkedéseket is igényel. Az esővíz összegyűjtését is módszeresebben fontolóra kellene venni.

3.5.4 Ígéretes technológiát jelentenek az intelligens mérők és az ehhez igazított számlázási mód. Tény, hogy a fogyasztásmérő technológia és a fogyasztási adatok távközlés alapján körvonalazódni látszik a többszintű árszabás bevezetésének lehetősége, a villamos energia terén meglévő modellek mintájára. Az előfizető saját helyzetének megfelelő szerződést köthetne, ami egyúttal a takarékos magatartást is elősegítené: szezonális árak, állandó tarifák, csúcsidőn és csúcsidőszakokon kívüli tarifák stb.

3.5.5 A víz erőforrás megóvása, valamint az árvizek, illetve a velük együtt járó erózió és szennyezés leküzdése érdekében a vidéki területek megóvást célzó politikának erőteljesen támogatnia kellene az erdők újratelepítését és a sövények telepítését, valamint a növénykultúrák megőrzését, ahol ez lehetségesnek és hasznosnak tűnik. A telepítési igények felmérését és az ellenőrzéseket a legmodernebb földrajzi helymeghatározási rendszerek segíthetnék. Kívánatos lenne az alapvető mezőgazdasági kutatások ösztönzése a hetedik kutatási és fejlesztési keretprogramon keresztül azzal a céllal, hogy a szárazságot jobban tűrő növényfajtákat hozzanak létre.

3.5.6 Még mindig a mezőgazdasági gyakorlatoknál maradva támogatni kellene egy fenntartható talajvíz-elvezetési és öntözési rendszer kialakítását, valamint általánosságban a rendelkezésre álló legjobb technikák alkalmazását. A vízgyjűtő árkokon, különösen ott, ahol átkelők kerülnek kialakításra, olyan szakaszokat kellene létesíteni, amely helyi víztározókként szolgálhatnának, elkerülve a vizek túlzott koncentrációját, valamint a vele járó eróziót és szennyezést, és segítve a víz visszaszivárgását. Ezeket a helyi víztározókon természetesen tisztító telepeket kellene létesíteni, amelyeket szakemberekkel kellene megvizsgáltatni.

3.6 Az európai víztakarékos kultúra kialakulásának támogatása

3.6.1 Az Európai Bizottság gondolatmenetét csak helyeselni lehet: az ésszerű és takarékos vízfelhasználást elősegítő tanúsítási és címkézési rendszer követendő út. Ugyanakkor a címkézéssel kapcsolatban vigyázni kell arra, hogy napjainkban az ökocímkézés divatját éljük, és felmerül a címkék halmozódásának kockázata, amely érthetlenné tenné az információkat.

3.6.2 A szervezett civil társadalom egészét, a szociális partnereket és a szervezeteket, valamint az oktatást és a képzést is mobilizálni kellene annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a vízgazdálkodási kultúra kialakításához. A szakmai ágazatokban, a technikusok képzésében, az új technológiák elterjesztésében el kell kerülni a múltbéli hibák megismétlését, főként a városi vízgazdálkodás területén.

3.6.3 Hangsúlyozni kell, hogy napjainkban az egyéni lakások esetében fejlődésnek indultak az esővízgyjűtő, illetve szűrke vizeket újrahasznosító berendezések. Ez éppen egy olyan takarékosági kultúra megjelenését mutatja, amilyenre az Európai Bizottság törekszik. Ugyanakkor nem szabad engedni, hogy a takarékoság jogos törekvése az önellátási törekvések egyéni megoldásaiban öltön formát, mert ez technikai és gazdasági szempontból is aláásná az ivóvíz és szennyvíz közszolgáltatást, amely hozzájárult és hozzájárul a higiénia és az életkilátások jelentős javulásához. Fejlett társadalmaink elfeledkeztek arról, hogy a víz ugyan létszükséglet, de ugyanakkor halálos kórok hordozója is lehet.

3.6.4 Az egyéni víztakarékosági, víz-újrahasznosítási és – nem kollektív – szennyvíz-tisztítási rendszerek tehát az elszigetelt lakhelyek esetében jelentenek előnyös és megfelelő megoldást. A városi környezetben ezek gazdasági és szociális előnyei kevésbé egyértelműek, kivéve, ha az esővízgyjűtő és –újrahasznosító rendszerekből származó vizeket – jöllehet magánbirtokon belül gyűjtötték össze őket – a közművek kezelik és használják fel.

3.7 Az ismeretek bővítése és az adatgyűjtés fejlesztése

3.7.1 Az Európai Bizottság megjegyzi, hogy a döntéshozatalhoz nélkülözhetetlen a vízhiány és az aszály kiterjedésére és

hatásaira vonatkozó megbízható információ. Csak támogatni lehet az éves európai értékelés benyújtására vonatkozó felkérést, valamint a globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés (GMES) szolgáltatásainak teljes körű kihasználását az úrból származó adatok gyűjtésére és megfigyelésére és a vízpolitika támogatására. Az egyetemeket és a tudományos kutatóközpontokat ösztönözni kellene vízzel kapcsolatos kérdések – az erőforrás megőrzése, illetve növelése új technológiák kifejlesztése által – tanulmányozására.

3.7.2 Egységesíteni kellene a víztömegekről a víz keretirányelv előírásainak megfelelően készített leltárak felmérési kritériumait. A gyakorlatban a tagállamok által benyújtott jelentések egyenetlenek, mind a vizsgált vízgyjűtő területek mérete, mind a vízminőségi mérések sűrűsége és a biodiverzitás tekintetében.

3.7.3 Az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy siettesse a vízről szóló keretirányelv alkalmazását nyomon követő szakbizottságok munkáját, valamint hogy áttekintő táblázatok formájában tegye közzé a tagállamok által elért eredményeket, a munkálatok ösztönzése és a közöttük lévő konvergencia elősegítése érdekében.

3.7.4 A realista megközelítés azt kívánja, hogy ne várjuk meg, amíg az összes mérleg és cselekvési terv homogén és megfelelő minőségű lesz, hanem erőfeszítéseinket addig is a legérzékenyebb területekre összpontosítsuk. E területek kiválasztása a tagállamok kezdeményezésére, de közös kritériumok alapján történhet (csapadékdeficit, illetve földrajzi övezet meghatározása).

3.7.5 Könnyebb volna a helyi és regionális szereplők figyelmét a vízhiányra és általában az éghajlatváltozás hatásaira irányítani, ha a klimatikus tendenciákra vonatkozó információkat a szélesebb közönség rendelkezésére bocsátanák.

3.7.6 E tekintetben az EGSZB konkrétan egy honlap létrehozását javasolja (adott esetben az európai vízügyi információs rendszerbe (WISE) integrálva), ahonnan letölthetőek volnának az Éghajlatváltozással Foglalkozó Kormányközi Bizottság (IPPC) globális modelljéből származó olyan éghajlati paraméterek, mint az esőzési mutató, a párolgási mutató, a hőmérsékleti értékek, a szélsőségek, a napsütés mutatói (a PRUDENCE és az ENSEMBLES tervek szellemében, de rendszeresebb területi lefedettséggel, valamint a grafikai adatok mellett lineáris adatokkal).

3.7.7 Az interneten közzétett adatok tudományos jellegét éves frissítését valamelyik, az IPPC tagságához tartozó európai laboratóriumcsoportra kellene bízni.

3.7.8 Az EU finanszírozhatná a honlap első változatának elkészítését, és egy szerény letöltési díjjal támogatná a modellhez hozzájáruló laboratóriumok kutatómunkáját.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS